

Един нов прочит за развитието на интелекта
Представяне на книгата
„МОРФОДИНАМИКАТА ЗА РАЗВИТИЕТО НА
НООСФЕРНИЯ ИНТЕЛЕКТ“
с автори проф. д-р Марга Георгиева и проф. д-р Сава Гроздев

Антония Кръстева

Уникална концепция, уникален подход, уникална книга.

Книгата е впечатляваща с разработения концептуален модел за оптимизиране развитието на интелекта на учещите се, преосмислен и прагматично насочен към дидактическото моделиране в дейност/учебно-познавателна дейност. Тя е пример за успешна професионална и изследователска селекция на различни модели и подходи в научното познание, с цел изясняване функциите на продуктивната организация и самоорганизация в развитието на интелекта.

Силата на доказателствата и предимствата в анализа на авторовите тези, са убедително обвързани и ориентирани към следните аспекти.

Авторската концепция в книгата представя нова динамична модификация в образователната система, наречена „ndm“ – парадигма. В основата на тази парадигма стои морфодинамиката за развитието на ноосферния интелект на личността за учене през целия живот. Морфодинамиката (съвкупност от изменящи се форми и структури), от своя страна включва външна и вътрешна среда/блока, които в съдържателен аспект взаимно се допълват и очертават дълбоката вътрешноидейна обвързаност на триадата енигматика – творчество – акмеология“. Този обогатен профил на интелектуално развитие съдържа динамичните промени и изменения при съчетаването на рационалното и емоционалното начало, което въз основа на себепознанието и самоорганизацията, води до оптимално развитие на човешкия интелект. В този анализ много ясно се визира идейно-съдържателната връзка между двата блока на „ndm“ – парадигма, насочена преди всичко към духовното усъвършенстване на личността. Поставена в своите реалности, личността достига до творчески успехи в зависимост от динамичните детерминанти и катализатори на променящата се среда отвътре навън, т.е. личността се превръща в продукт на определена среда.

Представената концептуална теза в книгата свидетелства за последователност и систематичност в методологическата интерпретация на образователните решения за развитието на интелекта на учещия се, съобразно актуалните политики за формалното, неформалното и информалното учене, т.е. за ученето през целия живот.

В светлината на очертанятия модел ясно се разграничава наличието на външна и вътрешна морфодинамика, изразена в двата основни блока. Външната морфодинамика е решаваща при развитието на интелекта и по-конкретно за развитието на моделиращите му функции. Първи блок, наречен още „Развиваща мисловна среда“ разкрива двупосочните релационни връзки между ейдетика – рефлексия (интелектуална) – синектика – синергетика. Във втори блок, наречен „Овладеяща мисловна среда“ се обръща внимание на силата на мисълта на енигматиката, творчеството, аксеологията, позитивните когниции, емоциите и мотивацията за овладяване на определени техники, променящи представата за собственото Аз с позитивна насоченост. Тази авторова идея е подплатена с анализирането и изясняването на единадесет учебни среди (Мисловна среда, Развиваща мисловна среда, Овладеяща мисловна среда, Обучаваща среда, Математико-моделираща среда, Организационна среда, Стимулираща среда,

Евристична среда, Занимателна среда, Информационна среда, Синергетична среда, Фрактална среда и Технологична среда), които гарантират постигането на интегралните структури и характеристики на „ndm“ – парадигмата.

Преосмислянето на „ndm“ – парадигмата води към един нов прочит в развитието на интелекта, зависещо от основните компоненти в когнитивната структура на човешката творческата дейност. Както авторите подчертават „моделът осигурява възможност да се постига по-високо ниво на самоорганизация, самопознание, самоактуализация, самореализация и самооценка, които водят до търсенето на оптимално развитие на интелекта в границите на учене през целия живот“ (с. 302).

Книгата на проф. Георгиева и на проф. Гроздев носи заряд за преоткриване на дълбоко професионално познаване на новите ориентации в образователната система „Обучаващ-обучаван“ и се наблюдава творчески стремеж за обвързване на „ndm“ – парадигмата с развитието на човешкия интелект в съвременното технологично общество.

Опитът на авторите да ни представят един нов подход за формиране и разгръщане на човешкия интелект, заслужава висока оценка поради демонстриране на умения за осмисляне и обвързване на методологията на множество научни подходи (когнитивен, дейностен, конструктивистки, синергетичен, рефлексивен, компетентностен, интерактивен и др.), за да ни поднесат една уникална концепция за одухотворяване от достигнатите творчески успехи на основата на интелектуалното личностно развитие.

За контакти;

Проф. дпн Антония Кръстева, Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“, Педагогически факултет